

Sygn. akt VIII Ca 277/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Hanna Matuszewska SSO Katarzyna Borowy
Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Wilk

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2014 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. G.**

przeciwko (...) **Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w Ł.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 7 marca 2014 r.

sygn. akt I C 993/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie drugim sentencji o tyle, że obok kwoty zasądzonej w punkcie pierwszym zasądza od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo kwotę 5.000 (pięć tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty,

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

sygn. akt VIII Ca 277/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 07 marca 2014 roku o sygn. akt I C 993/12 w sprawie z powództwa D. G. przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Ł. o zapłatę w punkcie:

I. zasądzono na rzecz powoda D. G. od pozwanego(...)Towarzystwa Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w Ł. 15 080,36 zł (piętnaście tysięcy osiemdziesiąt złotych trzydzieści sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,

II. oddalono powództwo w pozostałej części,

III. zniesiono koszty procesu między stronami,

IV. nakazano pobrać od powoda z zasądzanego na jego rzecz roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 43,00 zł (czterdzieści trzy złote) tytułem kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa,

V. nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 23,22 zł (dwadzieścia trzy złote dwadzieścia dwa grosze) tytułem kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny oparł się na opinii biegłego z dziedziny ortopedii M. S. oraz okulistyki K. K. i A. Z., w pełni podzielając wnioski zawarte w ich opinii. Następnie doszedł do przekonania, iż kwotą zadośćuczynienia adekwatną do rozmiaru poniesionej przez powoda krzywdy, będzie kwota 26 000 zł. Zasadzając zadośćuczynienie, Sąd Rejonowy wziął pod uwagę nie tylko wysokość trwałego uszczerbku na zdrowiu, rozmiar i zakres cierpień jakich doznał powód, konsekwencje uszczerbku odniesionego przez powoda w jego życiu osobistym, ale również okoliczności w jakich doszło do zdarzenia, a ponadto fakt wcześniejszej wypłaty przez pozwaną kwoty 11 000 zł tytułem zadośćuczynienia. W konsekwencji Sąd a quo w punkcie I wyroku na podstawie art. 445 § 1 k.c. i art. 444 k.c. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 15 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a na mocy przepisu art. 444 § 1 zd. 1 k.c. zasądził od pozwanej kwotę 80,36 zł tytułem poniesionych przez powoda kosztów, które wyniknęły z faktu uszkodzenia ciała. O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł, na podstawie art. 481 k.c., przyjmując, że roszczenie z tytułu rozszerzonego powództwa stało się wymagalne najpóźniej 4 stycznia 2012 roku.

W punkcie II wyroku, Sąd I instancji oddalił powództwo w pozostałej części na podstawie przepisu art. 444 k.c. a contrario.

Na mocy przepisu art. 100 k.p.c. Sąd Rejonowy w punkcie III wyroku zniósł koszty procesu między stronami. W ocenie Sądu I instancji rozstrzygnięcie to było uzasadnione mając na względzie poniesione przez strony koszty procesu oraz stosunek w jakim wygrały sprawę.

W punkcie IV wyroku Sąd Rejonowy na mocy art. 113 § 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 23,22 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa, a w punkcie V wyroku nakazał na podstawie tego przepisu pobrać od powoda z zasądzanego na jego rzecz roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 43,00 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Na powyższy wyrok w terminie apelację złożył powód zaskarżając go w części oddalającej powództwo (pkt II sentencji) oraz w części zawierającej rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (pkt III i IV sentencji) i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda dalszej kwoty 25 112 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania za I instancję i kosztów postępowania za instancję odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił:

a) naruszenie art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji uznanie, że adekwatną do rozmiaru poniesionej przez powoda krzywdy jest zadośćuczynienie 26 000 złotych, przy uwzględnieniu wysokości trwałego uszczerbku na zdrowiu, rozmiaru i zakresu cierpień jakich doznał powód, konsekwencje uszczerbku odniesionego przez powoda w jego życiu osobistym, ale również okoliczności w jakich doszło do zdarzenia,

- gdy tymczasem Sąd I instancji przy prawidłowej wykładni przepisu art. 445 k.c. ustalając kryteria wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinien również uwzględnić wpływ uszczerbku na zdrowiu powoda na możliwości jego pracy w gospodarstwie rolnym, co powinno skutkować zasądzeniem kwoty z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości dochodzonej pozwem,

b) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów zeznań powoda D. G., św. M. G. w powiązaniu z opinią sądowo-lekarską z dnia 04.03.2013 r. biegłego ortopedy M. S. w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia logicznego rozumowania i uznaniu, że stan zdrowia powoda jest dobry - ograniczenia dotyczą tylko niewielkiego zakresu czynności,

- gdy tymczasem właściwa ocena zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie powinna prowadzić do wniosku, że obecny stan zdrowia powoda nie pozwala mu w pełni samodzielnie wykonywanie wszystkich prac w gospodarstwie rolnym, czego przyczyną jest ograniczona ruchomość lewego nadgarstka mogąca dawać powodowi dolegliwości bólowe, a stan zdrowia powoda nie jest na tyle dobry, aby jak przed wypadkiem z dnia 12.09.2010 r. mógł wykonywać wszelkie prace w gospodarstwie rolnym.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia zawarte w uzasadnieniu Sądu I instancji i przyjmuje za swoje, czyniąc je podstawą własnego. W związku z tym nie istnieje już potrzeba ich szczegółowego powtarzania, zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie SN z dnia 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, LEX nr 1365587).

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni art. 445 § 1 k.c. posiłkując się orzecznictwem Sądu Najwyższego. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw aby móc stwierdzić, iż Sąd a quo naruszył art. 445 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię. Błędna wykładnia prawa materialnego polega na mylnym rozumieniu treści lub znaczenia przepisu prawnego, natomiast niewłaściwe zastosowanie przepisu może przybrać formę wadliwego wyboru normy prawnej lub mylnej subsumcji. Żadna z powyższych okoliczności nie nastąpiła w niniejszej sprawie.

Sąd Rejonowy w zasadzie prawidłowo zinterpretował treść art. 445 § 1 k.c., w tym także uwzględnił wpływ uszczerbku na zdrowiu powoda na możliwość jego pracy w gospodarstwie rolnym. Stwierdził bowiem, że stan zdrowia powoda jest dobry, a ograniczenia dotyczą niewielkiego zakresu czynności i nie wykluczają go z pracy w gospodarstwie rolnym (str. 10 uzasadnienia - k. 287). Określenie przez sąd pierwszej instancji kwoty zadośćuczynienia nie do końca uwzględniło jednak ograniczoną możliwość wykonywania prac w gospodarstwie rolnym przez powoda i dolegliwości bólowe związane z wykonywanymi pracami.

Judykatura dostarcza bogatych kryteriów jakimi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Są nimi m. in. wiek poszkodowanego (zwykle większą krzywdą jest np. kalectwo u młodej osoby), rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych, intensywność (natężenie, nasilenie) i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpeccenie), skutki uszczerbku w zdrowiu na przyszłość (np. niemożność wykonywania ulubionego zawodu, uprawiania sportów, pracy artystycznej, rozwijania swoich zainteresowań i pasji, zawarcia związku małżeńskiego, posiadania dzieci, utrata kontaktów towarzyskich, utrata możliwości chodzenia do teatru, kina, wyjazdu na wycieczki), rodzaj dotychczas wykonywanej pracy przez poszkodowanego, który powoduje niemożność dalszego jej kontynuowania, szanse na przyszłość, związane np. z możliwością kontynuowania nauki, z wykonywaniem

wyuczonego zawodu, życiem osobistym, poczucie nieprzydatności społecznej i bezradność życiowa powstałe na skutek zdarzenia, wywołującego obrażenia ciała, konieczność korzystania ze wsparcia innych, w tym najbliższych, przy prostych czynnościach życia codziennego, pozbawienie możliwości osobistego wychowywania dzieci i zajmowania się gospodarstwem domowym, rodzaj i stopień winy sprawcy, w szczególności szczególnie wysokie natężenie tej winy – a nawet jej odczucia przez poszkodowanego (ewentualnie stopień winy poszkodowanego, który przyczynił się do szkody), utrata zdolności do pracy zarobkowej – jeśli łączy się z poczuciem krzywdy spowodowanej niemożnością wykonywania wybranego i wyuczonego zawodu, trwałość kalectwa, powodującego cierpienia fizyczne oraz ograniczenie ruchów i wykonywanie czynności życia codziennego (por. wyrok SN z dnia 3 maja 1972 r., I CR 106/72, niepubl.; wyrok SN z dnia 23 kwietnia 1969 r., I PR 23/69, niepubl.; wyrok SN z dnia 4 października 1967 r., II PR 338/67, LEX nr 13946; wyrok SN z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 245/07, LEX nr 369691; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08, LEX nr 590267; wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, Biul. PK 2008, nr 4, s. 7; wyrok SN z dnia 12 kwietnia 1972 r., II CR 57/72, OSNCP 1972, nr 10, poz. 183; wyrok SN z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, niepubl.; wyrok SN z dnia 29 września 2004 r., II CK 531/03, LEX nr 137577; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, LEX nr 484718; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, LEX nr 484718; wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/2000, OSNC 2003, nr 4, poz. 56; wyrok SN z dnia 30 listopada 1999 r., I CKN 1145/99, niepubl.; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, LEX nr 484718).

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy zbyt pobieżnie ocenił skutki stanu zdrowia powoda przez pryzmat wykonywania przez niego prac w gospodarstwie rolnym, co miało wpływ na treść wydanego wyroku. Skarżący wskutek wypadku komunikacyjnego doznał urazu wielonarządowego: wstrząśnienia mózgu, zwichnięć i złamań lewej kończyny górnej i rany wargi dolnej. Wymagał nastawienia zamkniętego zwichniętego łokcia lewego, opracowania chirurgicznego rany wargi dolnej, wstępnego nastawienia z unieruchomieniem gipsowym oraz operacyjnego złamania kości promieniowej lewej. D. G. korzystał z długotrwałej rehabilitacji, wielokrotnych wizyt lekarskich oraz leczenia sanatoryjnego. Zdolność do pracy odzyskał po 6 miesiącach. Bezpośrednio po zdarzeniu D. G. odczuwał silne dolegliwości bólowe ze strony lewej kończyny górnej w natężeniu 7 punktów w skali 10 punktowej. Ponadto z opinii biegłego ortopedy wynikało, że obecny stan zdrowia D. G. jest dobry. Zwichnięcie łokcia uległo wygojeniu z deficytem ruchomości, bez zespołu bólowego, złamanie kości promieniowej lewej uległo wygojeniu z uszkodzeniem obwodowego stawu promieniowo – łokciowego, co stanowi ograniczenie przy wykonywaniu ciężkich prac fizycznych. Uszkodzenia będące skutkiem wypadku powodują ograniczenie możliwości dźwigania ciężarów powyżej 5 kg w lewej ręce. Wszystkie prace w gospodarstwie rolnym, przy wykonywaniu których dochodzi do nacisku lub skręcenia w obrębie lewej kończyny górnej, gdzie działają siły powyżej 5 kg mogą dawać dolegliwości bólowe i tym samym uniemożliwiać wykonanie tych prac. Nadto jazda samochodem może dawać dolegliwości bólowe w postaci zdrętwienia i osłabienia siły lewej kończyny górnej. Ograniczenia te mają charakter trwałe (opinia sądowo-lekarska - k. 146-152, k. 193-194).

Słusznie więc Sąd Rejonowy zauważył, że stan zdrowia powoda nie wyklucza go z pracy w gospodarstwie rolnym, lecz nie dostrzegł, iż może on pracować wyłącznie w stopniu ograniczonym. Wszystkie prace przy których dochodzi do nacisku lub skręcenia w obrębie lewej kończyny górnej, gdzie działają siły powyżej 5 kg mogą dawać dolegliwości bólowe i tym samym uniemożliwiać lub wykonać tych prac lub powodować dolegliwości bólowe. Niewątpliwie ciężar 5 kg nie jest wysoką wartością przy wykonywaniu wszelkich prac fizycznych. Doznane przez skarżącego uszkodzenia eliminują go ze znacznej ilości prac (w tym niezwiązanych z pracą w gospodarstwie rolnym), a ponadto czynią jazdę pojazdem nader uciążliwą. W ocenie Sądu Okręgowego powyższe okoliczności skutkowały więc uwzględnieniem apelacji w części poprzez zasądzenie dodatkowej kwoty 5 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty. Sąd Okręgowy nie znalazł powodów aby uwzględnić apelację powoda w całości, albowiem mimo ewidentnie doznanego uszczerbku na zdrowiu, obecnie - wg biegłego ortopedy - stan jego zdrowia uznać należy za dobry. Nie doznał on także w związku z wypadkiem uszczerbku w zakresie narządu wzroku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji, a na podstawie art. 385 k.p.c. w pozostałej części oddalił apelację.

Zgodnie z art. 100 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Transponując powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, zważyć należy, że strony poniosły identyczne koszty zastępstwa procesowego. Skarżący dodatkowo poniósł jednak dodatkowo opłatę od apelacji w wysokości 1 050 zł, co uzasadniało, szczególnie uwzględniając charakter roszczenia zależnego od oceny sądu, zastosowanie art.100 k.p.c. i wzajemne zniesienie kosztów procesu za instancję odwoławczą.